

Als je goed kijkt, zie je mooie dingen

Peter Steenbergen

Inhoud

Voorwoord	3
Wat wil je later worden? Voetballer of acteur	4
In de rij bij mijn lievelingscaissière	5
Voor het eerst de zee gezien	6
Pedagogisch klimaat of inkomsten?	7
Blij met hangjongeren in de tram	8
Zo oud als je je voelt	9
Een ambachtelijk vak	10
Zelf betaald van het eerste salaris	11
Zij maakt het verschil	12
Geef nooit op	13
Schobbejakken in de natuur	14
Heb ik socialbesitas?	15

Voorwoord

In beperkte kring vertel ik graag verhalen over wat ik zoal meemaaak en meegemaakt heb in mijn werk. Na ruim dertig jaar welzijnswerk, waarvan het overgrote deel op Rotterdam-Zuid, heb ik genoeg ervaringen om een avond mee te vullen. Vaak zeggen dergelijke verhalen meer over hoe het in een buurt gaat of wat welzijnswerk teweeg brengt dan dikke rapporten met cijfers. Daar zou je eens iets mee moeten doen, kreeg ik vaak genoeg te horen als ik weer eens op mijn praatstoel zat. Het kwam er niet van, tot ik door de eindredacteur van De Havenloods gebeld werd.

Naar aanleiding van enkele interviews vroeg Emile van de Velde of ik columnist wilde worden. Om de week een column, het mocht overal over gaan, maar wel met de nadruk op Zuid. Dat was de perfecte gelegenheid om iets met die verhalen te doen. Maar het gaf me ook de kans om mijn mening te ventileren over allerlei zaken in en rond Rotterdam of over onderwerpen die mij persoonlijk raken.

De columns uit De Havenloods zijn in 2019 gebundeld. Uit die bundel is een selectie gemaakt,, aangevuld met een column die later verschenen in het tijdschrift BuitenSpelen.

Peter Steenbergen

Wat wil je later worden? Voetballer of acteur

“En wat wil jij later worden, Peter?” is zonder twijfel de meest gestelde vraag in mijn jeugd die ik voor een deel doorbracht in Barendrecht. En net als veel kinderen van nu wist ik het zeker: ik werd voetballer en mocht dat niet lukken dan op zijn minst acteur. Van het vele geld dat ik daarmee zou verdienen, zou ik een huis kopen in Rotterdam.

Zoals u en ik inmiddels weten, is van beide ambities niets terecht gekomen door gebrek aan talent. Wat ik wel ben geworden, laat zich op een gemiddelde verjaardag lastig uitleggen, evenals de bijbehorende studie ‘vrijetijdskunde’. Ik omzeil de vraag zo veel mogelijk en ben soms jaloers op de autoverkoper, die in een paar woorden kan uitleggen wat hij doet. Laatst stelde ik de ‘wat wil je later worden’ vraag zelf aan een jongen die regelmatig meedoet aan onze activiteiten in Feijenoord. Zijn antwoord was kort: advocaat, arts of architect. Misschien had ik hem succes moeten wensen en het er daar verder bij moeten laten. Maar ik was benieuwd naar het waarom. Van zijn antwoord was ik enige tijd uit balans. “Dan hoef ik niet meer op Zuid te wonen, maar ga ik naar Barendrecht.”

Zelf woon ik nu trouwens in een koophuis in Rotterdam.

In de rij bij mijn lievelingscaissière

“Kassa 4 gaat ook open hoor, meneer”, hoor ik een vriendelijke stem zeggen terwijl de jongedame in kwestie plaatsneemt achter haar geldlade. Voor ik iets kan doen, vormen enkele oudere dames inclusief rollator en jonge moeders met buggy, mobiel aan het oor, al een nieuwe rij bij de zojuist geopende kassa in mijn favoriete supermarkt. Zij willen blijkbaar hun aankopen zo snel mogelijk afrekenen. Waarom is mij een raadsel, juist deze klantgroep lijkt na het boodschappen doen alle tijd te hebben. Want vervolgens bespreken ze, bij voorkeur in de deuropening, minutenlang op luide toon allerlei zaken. Nee, ik blijf bewust in de door mij vooraf zorgvuldig gekozen rij wachten tot caissière Francisca toe is aan het in scannen van mijn boodschappen. Dat doet zij niet sneller of anders dan de overige caissières. Daarop is mijn keuze niet gebaseerd. Het is de klantvriendelijkheid, het grapje, het attent maken op de aanbieding van de week en niet te vergeten de zorgvuldigheid waarmee zij de kwetsbare producten behandelt. Bij Francisca blijven de eieren heel, spuit de colafles niet open, klopt het bonnetje en het wisselgeld. ‘Kassa bij’ hoeft niet voor mij, ik ga gewoon bij Francisca.

Voor het eerst de zee gezien

Zonder twijfel staat het mogen organiseren en deelnemen aan het internationaal uitwisselingprogramma voor en met jongeren uit onder andere Gyor, Tranava, Caen, Duisburg, Antwerpen, Vilnius, Portsmouth en uiteraard Rotterdam in mijn persoonlijke top 5 van bijzondere ervaringen. Een echte kenner weet dat dit allemaal (binnen)haven- en zustersteden van Rotterdam zijn. Jaren achtereen werd elke zomer een ontmoeting tussen jongeren uit deze steden georganiseerd. 'Crossing the boarders': laten zien, horen en zelf meemaken hoe het is om jong te zijn buiten je eigen vertrouwde stad en land.

Toen we in Caen, aan de kust van Normandië, met het voordoen van de vogeltjesdans een Nederlands tintje gaven aan de bonte avond voor de 100 jongeren, miste ik een van 'mijn' deelnemers. Na een korte zoektocht vond ik haar, zittend op een duin, uitkijkend over het water. Haar antwoord op mijn vraag of ze niet van disco hield, was de reactie veelzeggend. "Peter, ik zie voor het eerst in mijn leven de zee. En ik heb geproefd dat deze echt zout smaakt!" Ik kon mezelf wel voor m'n kop slaan. Disco, dans en muziek had zij ook in haar wijk in Rotterdam, maar de zee kende ze niet. Zelfs in Hoek van Holland was ze nog nooit geweest. Even later danste ze, met een broekzak vol schelpen, glimlachend mee op de laatste plaat.

Pedagogisch klimaat of inkomsten?

Thuis Op Straat (TOS) organiseerde voor de jeugd activiteiten op pleinen en werkte zo aan een prettig en veilig speelklimaat. Regelmatig ondersteunde TOS speeltuinen, bijvoorbeeld door garant te staan voor de openstelling. Dan kreeg ook TOS te maken met de tegenstrijdige belangen waar menig speeltuin mee kampt.

Met een olijke snoet staat hij voor mij. Het is hem alweer gelukt bij zijn moeder geld los te peuteren, ondanks een discussie over het avondeten waarvoor het al bijna tijd is. Met de munt in zijn knuist staat hij likkebaardend voor de snoepkraam in de speeltuin. Het is bijna sluitingstijd en de beheerder is druk bezig. Daarom help ik het binkie. "Voor één euro snoep", zegt hij terwijl op zijn mondhoeken en T-shirt nog chocolade- en chipsresten zitten van de vorige ronde. Ik denk er goed aan te doen de aankoop terug te brengen naar 25 cent. Samen maken we een selectie van de vijf allerlekkerste snoepjes van de hele wereld. Tevreden vertrekt hij, inclusief het wisselgeld, naar zijn moeder.

Ik kijk hem na met gemengde gevoelens. Educatief-pedagogisch is het verantwoord, maar uit financieel oogpunt niet. Mede dankzij de snoepkraam houdt menig speeltuin het hoofd boven water. De gemeentelijke subsidie is niet voldoende voor de huur, energiekosten, vrijwilligersvergoedingen en onderhoud. De speeltuinvereniging moet dus zelf inkomsten genereren maar aan alles wat je hiervoor inzet, kleven nadelen. Er komt geld binnen door entree te heffen, maar eigenlijk moet veilig en beschermd spelen toch voor alle kinderen gratis beschikbaar zijn. De speeltuin verdient aan de verkoop van snoep, ijs en limonade. Dat is echter niet de beste keuze als het om de gezonde leefstijl gaat die we de kinderen willen meegeven. De verhuur van het speeltuingebouw voor kaartavonden, feesten en partijen spekt de speeltuinkas, vooral door het schenken van alcohol. Maar ook dat schuurt met de uitgangspunten van de speeltuin als de plek waar kinderen centraal moeten staan.

Deze spagaat is alleen op te lossen met een flinke zak geld, of door zeer creatief om te gaan met de uitgangspunten hoe je de jeugd kunt helpen om kansrijk, veilig en gezond op te groeien. Ik heb er helaas geen oplossing voor, nog niet. Ik pijnig mijn hersenen en denk na over de voors en tegens van de diverse mogelijkheden, terwijl ik ondertussen op een salmiakduit knabbel.

Blij met hangjongeren in de tram

“Nee hè, Peet, kom je nu ook al hier?” klonk het toen ik niets-vermoedend de tram instapte. Hoorde ik verbazing om mij te zien in het openbaar vervoer of teleurstelling dat het uitgerekend in deze tram was? Sommige passagiers keken afkeurend op, terwijl ik twee jongens herkende uit de buurt waar ik werk. Oké, ze waren wat luidruchtig, maar op hun gedrag was verder niets aan te merken. Na de begroeting en wederzijdse vraag naar het reisdoel, waren de jongens overtuigd dat mijn aanwezigheid niet te maken had met eventuele klachten. Ik vond een zitplaats naast een oudere dame met een oogkapje. “U kent deze hangjongeren?”, was haar vraag toen ik plaatsnam. Daaruit sprak een negatieve mening over de jeugd van tegenwoordig, die ik graag wilde bijstellen: veel jongeren willen slechts gezellig praten - en in dit geval reizen - met vrienden. Sterker nog, de sociale vaardigheden worden getraind tijdens het samenkomen in het park of de tram. Al die gesprekken over school, vrijetijd en gebeurtenissen in de wereld dragen bij aan hun ontwikkeling.

Ze keek me met één oog aan, maar zei niets. Het was duidelijk dat ik haar niet overtuigd had. Dat gebeurde later alsnog. Aangekomen bij haar halte had de dame in kwestie nogal moeite met uitstappen. Van alle passagiers schoten alleen die hangjongeren haar te hulp.

Zo oud als je voelt

"Hier ouwe, als jij de geluiddempende folie en de tape naar boven brengt, zal ik de auto verder lossen", sprak mijn oudste zoon vol trots en zelfvertrouwen op de parkeerplaats nabij zijn eerste eigen appartement. De fase van opbouw en inrichten van de bovenwoning was aangebroken, dus stond het leggen van de vloer op het programma. Maar alle pakken met laminaat moesten nog wel 'even' via het trappenhuis naar de derde etage gesjouwd worden. Nu ken ik uiteraard mijn beperkingen, maar om als veertiger al te worden geconfronteerd met de suggestie dat ik niet meer dan 15 kilo zou kunnen tillen, ging mij toch te ver. Dus eigenwijs als ik ben - mijn sterrenbeeld is niet voor niets Ram - negeerde ik de woorden van mijn zoon, die zelfs werden versterkt door allerlei signalen van mijn lichaam. Al na een enkele opgang, waarbij ik fluitend gepasseerd werd door zoonlief, hield ik het hijgend en volledig doorgezweet voor gezien. De pijnlijke woorden die volgden, klonken luid en met een soort extra echo door het trappenhuis: "Je bent ook zowat een halve eeuw, pa!" De buurvrouw die onze verrichtingen haar tuin nauwlettend volgde, verslikte zich in haar koffie. Maar hij had gelijk, ik leek wel een oude man. Er moest iets veranderen of beter gezegd, ik moest anders gaan leven. Want 50 is pas echt het nieuwe 30 als je een beetje beter op jezelf en je gezondheid let. Nu, zo'n acht maanden later, voel ik mij heerlijk. Gestopt met roken en toch 10 kilo lichter. Nee, geen boeken en adviezen van een bekende of semi-bekende Nederlander die als een soort goeroe je de les voorschrijft. Gewoon meer bewegen en minder calorieën eten dan dat je verbrandt. En zo nu en dan echt nog wel een rood wijntje, een patatje oorlog of stukje kaas. Maar niet meer structureel, alleen nog als er echt iets te vieren valt.

Over vieren gesproken... Vorige week heb ik samen met onze kleinzoon en dochter mijn verjaardag gevierd in Diergaarde Blijdorp. Opa heeft genoten! Volgens de kalender nog steeds geen 50, maar mede door het succes van de nieuwe levensstijl voel ik me alvast weer 30 jaar. En dat hoop ik nog heel lang vol te houden.

Een ambachtelijk vak

“Leer toch een vak, jongen.” Ik hoor het hem nog zeggen, terwijl hij vrijwel onverstoort verder ging met knopen. Na zijn pensioen vulde mijn opa zijn vrije tijd met het knopen van kleden, het maken van Zweedse doorlopers en Ministecken.

Om niet onnodig te worden afgeleid door Moe, mijn oma, zette hij zijn gehoorstapel op stil. Pas als je hem op de schouder tikte, keek hij op en na het aanzetten van ‘de oren’ ontstond er een gesprek. De voormalig petroleumboer en later, na omscholing, klompenmaker begreep niets van mijn keuze om mijn technische opleiding te verruilen voor een agogische. Wat was er mis met een toekomst als lasser in de scheepsbouw? Hij mocht het zeggen, mijn opa was in het laatste deel van zijn arbeidzaam leven de man die lege flessen sorteerde in de plaatselijke supermarkt. De vooruitgang had hem alweer ingehaald. Mijn opa is jaren geleden overleden maar met enige regelmaat denk ik nog terug aan zijn opmerking van toen. Een echt vak leren, wat is dat eigenlijk?

Laatst sprak ik een groepje tieners, bij hen geen enkele twijfel na de vraag “wat wil je later worden?” Digitaal researcher, vlogger en strategische marketeer waren de opvallendste, maar ook deels vage, ambities. Wat doen die mensen nu precies de hele dag? Wie wordt er nog pijpfitter, timmerman of fietsenmaker? Wat is er toch gebeurd met de oude ambachten?

Vandaag de dag ambiëren jongeren blijkbaar liever een loopbaan als ‘professional’. Lekker vaag en je kunt er alle kanten mee op. Uit onderzoek blijkt overigens dat het maken van concrete voorwerpen de mens veel gelukkiger maakt en meer voldoening geeft dan het schrijven van het zoveelste reorganisatieadvies. Juist hierom is het zaak dat wij kinderen laten ontdekken ‘waar ze goed in zijn’. Dat we ze thuis, op school, buiten en in de Huizen van de Wijk laten kennismaken met constructiemateriaal zoals Lego en Meccano.

Geen FIFA17-game toernooien of springkussenparadijs, maar kleien, figuurzagen, koekjes bakken, vogelhuisjes timmeren. Met als toets in groep 8: zelf een fietsband plakken en de ketting erop leggen. De kans bestaat dat een deel van de kinderen dan later wél zal kiezen voor een ambachtelijk beroep. En dat is nodig. Kijk even naar de Willemsbrug... Wie doet het onderhoud in 2037?

Zelf betaald van het eerste salaris

In mijn jeugd kon in Heerjansdam elke jongere eenvoudig aan een bijbaan komen. We gingen in de zomervakantie veelal bij een van de boeren aan de slag en ook bij andere bedrijven was er werk genoeg. Men deed niet aan sollicitatiegesprekken. Het was belangrijker wat je vader deed en natuurlijk of de boer je die zondag in de kerk had gezien.

Ik heb baantjes gehad als bonenplukker, uientrekker, vakkenvuller, bordenspoeler en palletmaker. Maar allereerst verdiende ik mijn eigen geld met het rondbrengen van De Schakel. Het moet 1981 geweest zijn. Elke donderdag direct na school bracht ik de 114 exemplaren van het huis-aan-huisblad rond. Inclusief de bijzondere extra beloning, in verband met de hoeveelheid ver uiteen gelegen boerderijen, kreeg ik hiervoor - contant uitbetaald - 11 gulden en veertig cent. Per maand wel te verstaan. Met mijn eerste salaris fietste ik trots naar de Discograaf in Barendrecht om de net verschenen single van Shakin' Stevens 'this ole house' aan te schaffen.

Ook nu zijn veel jeugdigen op zoek naar bijbanen. Dat lukt soms bij de supermarkt of in de horeca, maar niet voor iedereen. Diverse welzijnsorganisaties helpen daarom tieners en jongeren aan een zakgeld- of bijbaantje. Dat is leuk om geld mee te verdienen, maar is vooral belangrijk vanwege aspecten als op tijd komen, je aan afspraken houden en leren samenwerken. Ook via Thuis Op Straat zijn tientallen jongens en meiden aan het werk, waaronder Harry. Deze 13-jarige jongeman had deze zomer zijn eerste baantje in de speeltuin. Vooraf waren we de taken en het uurtarief van € 2,75 overeen gekomen. Aan het einde van de maand bespraken we hoeveel hij verdiend had. Harry had zijn uren keurig bijgehouden, het waren er achttien. Ik legde uit dat er binnen enkele dagen € 49,50 op zijn bankrekening zou staan, want zo gaat dat tegenwoordig. En ik vroeg hem of hij al wist wat hij met het geld ging doen. Ging hij sparen voor iets bijzonders of moest hij er nog over nadenken?

Harry wist het al, vertelde hij met een grote glimlach. Van zijn eerste salaris ging hij zijn moeder trakteren op een dagje dierentuin. En, hij wist het zeker, dat werd de allermooiste dag van de vakantie.

Zij maakt het verschil

Rotterdam telt ruim 630.000 inwoners waarvan er veel een bijdrage leveren aan onze stad. Stuk voor stuk unieke Rotterdammers; groot, klein, jong, oud, duidelijk herkenbaar aan zijn of haar persoonlijkheid en daden. Bijzondere mensen die gerespecteerd worden en geliefd zijn om wie ze zijn en wat ze doen. Zulke stadsgenoten geven mij de energie om met elkaar Rotterdam elke dag weer een beetje leuker te maken. Een aantal van die inspirerende mensen krijgt ook aandacht via dit huis-aan-huisblad in de rubriek 'Rotterdammer van de week'. Terecht natuurlijk, maar er zijn ook Rotterdammers die nooit op die manier uitgelicht zullen worden terwijl hun prestaties dat zeker wel waard zijn.

Vandaag, 28 februari 2018, is de laatste (betaalde) werkdag aangebroken van misschien wel de beste buurt-/kinderwerker van Rotterdam-Zuid. In ieder geval de beste waar ik mee gewerkt heb. Ik ben er zeker van dat vele ouders (de kinderen van toen) en hun kinderen mij eindelijk kunnen aanvullen met voorbeelden van wat deze vrouw voor hen heeft betekend. Soms met letterlijk de broodnodige steun voor het gezin maar veel vaker nog met het geven van echte aandacht, het aanspreken op gedrag en natuurlijk het aanmoedigen bij het nemen van de volgende stap.

Mensen die haar kennen, zullen de dame in kwestie niet omschrijven als 'altijd aardig'. Gelukkig niet. Eerlijk, duidelijk en 'zeggen is doen', dat zijn de kenmerken waar menig Zuiderling iets mee kan. Of, zoals ze het vaak zelf omschrijft: "Moet ik dan meehuilen? Dat gaat echt niet helpen, hoor!" Om vervolgens thuis haar naaimachine op te halen en, midden op het plein, broeken korter te maken of te voorzien van een nieuwe rits. Een vrouw die er gewoon voor zorgt dat kinderen een vakantie hebben en hun verjaardag kunnen vieren. Een praktisch mens dus, die op de achtergrond van alles regelt om juist al die anderen te laten stralen en kansrijk te laten opgroeien. Iemand die de afgelopen 25 jaar aan de slag was als vrijwilliger, Melketier, NBRW'er en vervolgens via de ID-regeling inderdaad instroomde en doorstroomde naar het reguliere werk. Deze fantastische vrouw zit vanaf morgen, 1 maart, zonder betaalde baan. Marja, bedankt! Jij bent en blijft voor mij zo'n Rotterdammer die voor velen op Zuid nu net het verschil maakt.

Geef nooit op

Afgelopen vrijdag zag ik hoe snowboardster Bibian Mentel, net als vier jaar geleden in Sotsji, de Nederlandse driekleur mocht dragen tijdens de openingsceremonie van de Paralympische Spelen. Mijn gedachten gingen terug naar zondagochtend 8 juli 2012. Ondanks het wat druilerige weer staan zo'n 100 kinderen te luisteren naar een voor hen op dat moment nog onbekende persoon. De kampioene halfpipe en snowboardcross zal samen met Lucien Boldewijn, een heel grote meneer uit het rolstoelbasketbal, het Huttendorp in Hillesluis openen door het ontsteken van onze eigen vlam. De week vol bouwplezier staat deze keer namelijk in het teken van Olympische en Paralympische sporten. Na mijn vraag wat de topsportvrouw de deelnemers mee wil geven, neemt de Loosdrechtse de microfoon van mij over. Op het bouwterrein luistert iedereen ademloos naar haar korte maar krachtige betoog. Bibian geeft ons mee hoe belangrijk het is om doelen na te streven. Geloof erin; geef nooit op. Onthoud wel: je kunt het niet alleen, je hebt elkaar nodig. Het leven bestaat uit vallen en opstaan, zeker bij snowboarden. Verliezen hoort ook bij sport. Van verliezen word je juist beter.

Daarna beantwoordt Bibian geduldig allerlei vragen. Ja, ook zij heeft in haar jeugd hutten gebouwd en wel eens op haar duim geslagen. Ja, ook zij heeft een doel. Wat dat is? Ze gaat voor goud in Sotsji!

Vandaag is het 14 maart 2018. Exact vier jaar geleden stormen twee kinderen mijn kantoortje in de speeltuin binnen. "Peter, Peter, die mevrouw heeft goud gehaald!" Ik zal eerlijk zijn, ik wist niet direct waarover het ging. Nadat ze op adem waren gekomen, vertelden de kinderen dat Bibian eerste was geworden op de snowboardcross met negen seconden voorsprong op haar concurrente.

De afgelopen maanden heeft Bibian vaak getwijfeld of ze überhaupt ooit nog op een snowboard zou staan. Maar ze is er 'gewoon' weer bij op de Spelen. Of zij in Pyeongchang het succes van Sotsji zal evenaren, maakt voor mij niet uit. Bibian is voor mij namelijk al een winnaar sinds ik haar hoorde spreken bij dat Huttendorp. Zij won goud met haar inspirerende verhaal over hoe je jouw doel kunt bereiken. Maar ook dat verliezen niet erg is omdat je er zo veel van kunt leren, elke keer weer.

Bibian Mentel won op de Paralympische Spelen in Pyeongchang twee maal goud; op het onderdeel snowboardcross en op de banked slalom.

Schobbejakken in de natuur

Direct nadat ik door de poort van de natuurspeeltuin stapte, werd ik overvallen door herinneringen uit mijn jeugd. De Speeldernis aan de Roel Langerakweg had veel weg van 'Sigarenland' waar ik Heerjansdams jochie urenlang struinde. Dit natuurgebied vol grote lisdodden was op twee manieren te bereiken: langs het Uilennest, een oude vervallen schuur, of via het terrein van boer De Visser. Omdat er vreselijke verhalen werden verteld over 'de ruïne' en zelfs de grote jongens deze meden, gingen mijn vrienden en ik via De Vissers wei naar Sigarenland. En altijd precies wanneer je geen kaplaarzen en 'schobberdebonk' kleren aanhad, haalde je tijdens het schobbejakken een nat voetje of, erger nog, een nat pak. Stinkend naar modder, gras en buitenlucht, met hier en daar schaafwonden, dook je onder de douche en ging tevreden naar bed. Wat een tijd! Hoe anders is alles nu...

Iedereen ontmoet en spreekt elkaar vooral online, ook de jeugd. Spelende kinderen op straat zie je nog maar weinig. Veel ouders maken zich zorgen over de veiligheid van hun kroost en belemmeren door hun angsten de spelmogelijkheden van hun prinsjes en prinsesjes. Maar, lieve ouders, kinderen leren door vallen en opstaan. Als u uw kind altijd behoedt voor bulten en schrammen, leert het echt nooit om voorzichtig te worden. Dat kan grotere gevolgen hebben dan het vallen van een kleine hoogte. Dus, hop, stuur ze naar buiten. En juist de niet aangelegde, rommelige terreintjes zijn heerlijke speelplekken voor kinderen. Er zijn veel losse elementen, zoals zand en water, stenen om te stapelen, te verzamelen of om op te zitten. Bomen om in te klimmen, takken om hutten van te bouwen om je in te verstoppen. Het lekker kunnen rondscharrelen en schooieren geeft kinderen rust, het vermindert stress en zorgt ook voor een beter concentratievermogen. Binnenspeeltuinen hebben niet hetzelfde effect. Daar kan ook wel lekker geravot worden, maar er zijn minder mogelijkheden voor creatief spel.

Bovendien worden daar continu impulsen op de kinderen afgevuurd, vanwege de drukte en de akoestiek. Na een middag in zo'n omgeving zullen veel kinderen juist onrustig zijn, terwijl na het buiten spelen kinderen 'moe maar gelukkig' zijn. Bij voorkeur met wat schrammetjes en vieze kleren.

Heb ik socialbesitas?

Een kleine 22 jaar geleden kreeg ik mijn eerste mobiele telefoon, een donkerrode. Zo'n bijna niet te tillen toestel. In die tijd was ik zeker niet de eerste die op straat bereikbaar was, maar er waren toen wel minder mensen mét GSM dan dat er tegenwoordig zijn zonder smartphone. Ik kan mij niet exact herinneren hoe vaak ik destijds gebeld werd maar er waren dagen bij waarop mijn draadloze hebbeding helemaal niet afging. Maar als ik mijn duidelijk herkenbare ringtone hoorde, kon ik er zeker van zijn dat de beller een belangrijke boodschap had. Tegenwoordig is dat anders. In het openbaar vervoer en in winkels zijn bijzondere gesprekken te horen. "Moest ik nu ketjap of ketchup meenemen?" Veel conversaties zijn net zo zinloos als de telefonische mededeling "ik rij nu jouw straat in, ik ben er bijna". Opvallend is de enorme waarde die wij hechten aan ons mobieltje waarmee we natuurlijk niet meer uitsluitend bellen, maar ook televisie kijken, radio luisteren, bankzaken regelen, spelletjes doen, mail beantwoorden en sociale media volgen en vullen. Veel mensen - echt niet alleen jongeren - zijn vergroeid met hun telefoon. We zijn een 'mobile only' generatie aan het ontwikkelen. We appen, twitteren, facebooken en instagrammen wat af. Zo staart iedereen voortdurend naar het scherm en heeft geen menselijke interactie meer. Ik ben zelf niet beter, vrees ik. Maar via een chatgesprek op Messenger of WhatsApp doe je niet de mensenkennis op die je krijgt bij live ontmoetingen. Offline kun je immers niet altijd de beste versie van jezelf laten zien. Bij echte gesprekken zie je emoties in plaats van emoticons. Wie een smartphone heeft, wordt geen moment met rust gelaten. Door de stroom aan piepjes, kan je je nooit vervelen. Dat is zonde, want een beetje verveling is goed voor een mens. Het maakt creatief en zet aan tot nadenken. Ik neem mij voor om vanaf mijn vakantie regelmatig niet online te zijn. Kunt u mij even niet bereiken? Geeft niets. Dan ben ik mij heerlijk aan het vervelen.